De oude vryster

Emmanuel van Driessche

bron
Emmanuel van Driessche, *De oude vryster*. Boekhandel Van C. Vyt, Gent 1859

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/drie015oude01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

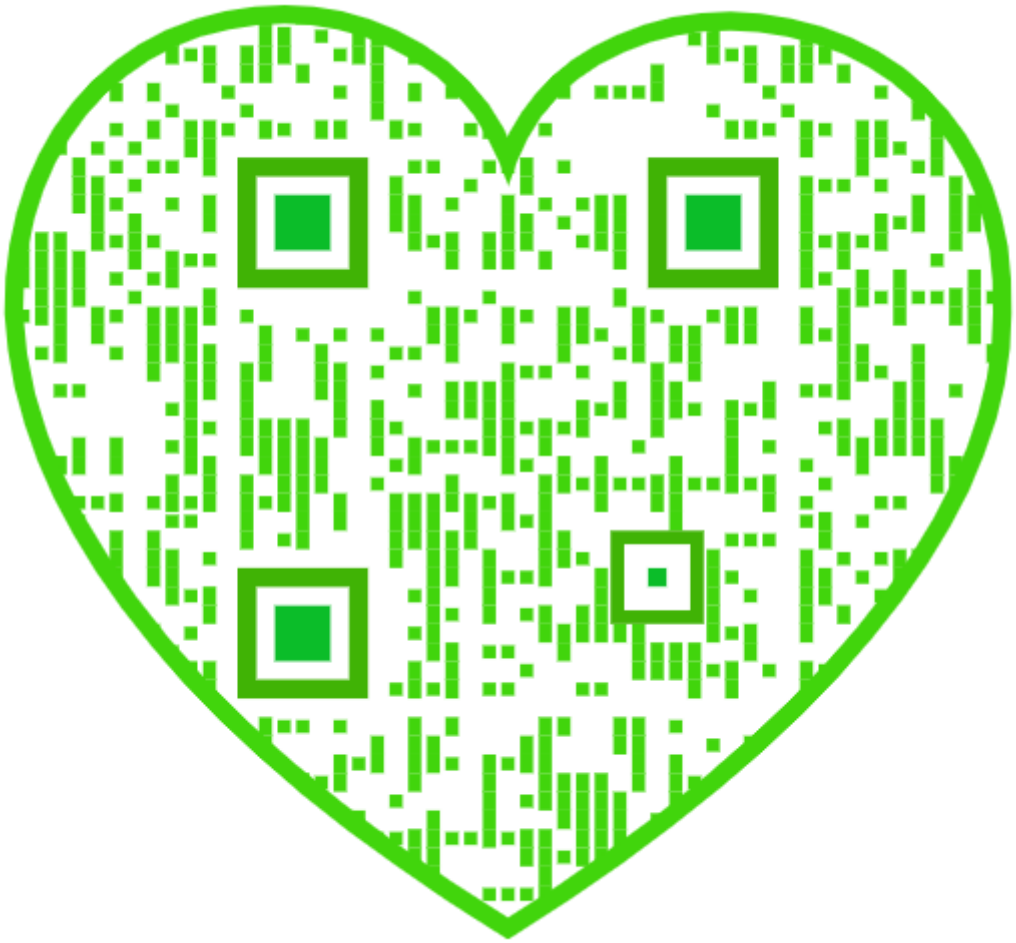

Persoonen:

DE DORPSHEER, graef van Diezedelle.	(30 a.40 jaer)
BRUNO, hovenier van den graef.	(20 jaer.)
COBEN, landbouwer.	(60 jaer.)
DE MAGISTER VAN HET DORP.	(50 jaer.)
GEERTRUIDE, oude-jonge dochter	(50 jaer.)
PHIETJE, nicht van Geertruide.	(20 jaer.)

DORPSJEUGD.

De handeling heeft plaets op het brabandsche gehucht Diezedelle in de jaren 1700.
- Kostumen van den tyd en naer behooren der rollen.

De oude vryster,
blyspel met zang.

Eerste bedryf.

Tooneel voor Geertruides woning op de helling eens heuvels aen den boschkant. - Links de woning, regts de boschaedje; heuvel op den achtergrond.

Eerste tooneel.

COBEN. (*alleen*.)

(Regts van den boschkant).

- Het is wonderlyk!..... Hoe of ik hem ook vlugte, zeker is 't dat ik hier aen den heuvel uitkom; ik had nu vast besloten eens langs het kasteel

(links in den achtergrond)

te gaen om Bruno uit te hooren, en, ik sta hier nu weêr voor Geertrui's woning. Er is geen twyfel aen, ik word hier van de Elfen geleid. De liefde alleen kan het toch niet wezen; op myne jaren zoodanig verliefd te zyn op het jonge nichtje van myne oude vryster dat ik van myzelven geen meester meer ben!... ho! - dat ware niet mogelyk... Maer dat klein ding is toch zoo aerdig.... zoo poezelig.... zoo.... dat er een mensch zyn hoofd zou van op hol geraken... ik weet niet, maer in den tyd als ik met Geertrui verkeerde, was ik nog eens zoo jong als nu en ik voelde

my dan wel nog zoo oud....

(Men hoort Phietjen in de woning zingen)

Ho, daer hoor ik het duifjen reeds roekelen; zy heeft my zeker zien komen; zy kondigt my hare brandende liefde aen.

N° 1. - wyze: *Heureusement que la tante.*

Kom maer, liefjen, kom maer naer buiten,
Ik zweer u myn eerlyke trouw;
By myn min krygt gy ook nog myn duiten
O gy, beminnelyke vrouw!...
Geertrui zal ons geluk benyden
Laet ze spooken van haet en nyd;
Doch wy, wy zullen ons verblyden
Wyl de oude zal bersten van spyt.

Tweede tooneel.

COBEN EN PHIETJEN.

PHIETJE (*uit de deur links.*)

N° 1 Bis. - (*ter zyde.*)

Daer staet hy weêral voor de deure,
Hy staet er, als een staek, geplant;
Hoe kan 't, om godswil, toch gebeuren,
Dat zoo een oude, styve kwant
Nu nog op min en huwlyk denke!
Hy dacht' veel beter op zyn graf,
Hy wil met dritt zyn hand my schenken
Ofschoon ik hem plaeg, en kreit en straf.

COBEN.

(Groetend).

Allerliefste, allerbeminnelykste Phietje, ik wensch u den goeden dag, uit al de vurigheid van myn harte.

PHIETJE.

Dat is in het geheel niet noodig.

COBEN.

Ik bemin u met eene onuitsprekelyke teerderheid....

PHIETJE.
Dat is verloren moeite.

COBEN.
Ik zal u zoodanig beminnen dat ik er van sterven zal...

PHIETJE.
Gelyk het u belieft.

COBEN.
Gy zult myne jongsmans hand niet weigeren, Phietje; gy weet, ik heb huis en erf en daerenboven nog een vet zwyn en eene veers op stal.

PHIETJE.
Waerom trouwt gy met myne Tante Geertrui niet? het is nu vyf-en-twintig jaren dat gy er meê vryt.

COBEN.
Ik kan haer niet lyden, Phietje; onze karakters komen niet overeen, en wat meer is - ze is te afschuwelyk leelyk!

PHIETJE.

(Lagchend).

Ze is te afschuwelyk leelyk?... - voor u?...

(Spottend).

Dat is waer, Boer Coben, voor u is ze te afschuwelyk leelyk, want gy zyt nog een knap man,... rond de zestig... eenen blooten bol... eenen geneverneus... en beenen zoo stram als hekstylen... gy moet eene flinksche, jonge knappe vrouw trouwen, gy.... (*zy gaet lagchend achter den heuvel zien.*)

COBEN.
Ik geloof dat zy my voor den aep houdt. Ha, ik zal haer beminnen, beminnen! dat zy er zot zal van worden - en dat om haer te straffen....

PHIETJE.

Zeg eens, Coben, zyt gy dezen morgend al langs het kasteel geweest?

COBEN.

Ei! - Waerom?

PHIETJE.

Hebt gy Bruno, den hovenier, niet ontmoet? Had by geene bloemen meê? Heeft hy u van my niet gesproken? Heeft hy....

COBEN.

(Afbrekend)

Heeft hy!... heeft hy!... Met uwen Bruno!... ik zal uwen Bruno de beenen breken - om zyne liefde wat te verkoelen.

PHIETJE.

Maek u niet boos, Coben, dat staet niet schoon voor een' man van uwe jaren. Zeg, Coben, denkt gy niet dat Bruno komen zal, hy heeft my fraeije bloemruikers beloofd.

COBEN.

Ja, reken er wat op, de nieuwe Dorpsheer is sinds gisteren op het kasteel aengekomen; ge weet, de broeder van den overleden graef van Diezedelle, deze heeft alles geërfd, en Bruno zal zich wel wachten de bloemen uit den hof te stelen, om ze aen u te brengen.

PHIETJE.

Zoo, de nieuwe Dorpsheer is op het kasteel aengekomen! en is hy niet zoo braef en vriendelyk als zyn overledene broeder! die kwam ons somwylen bezoeken, als myne moeder nog leefde, en hy noemde my altyd: ‘zyn allerliefste Phietje...’

COBEN.

Deze zal u ‘zyn allerliefste Phietje’ niet noemen, het is een kerel die al in den oorlog geweest is, en wel duizend menschen heeft doodgeschoten....

PHIETJE.

Myn God! is hy zóó boos!...

COBEN.

Ja, ja, en als Bruno nu maer niet fiks oppast, krygt hy welligt ook eenen kogel door het lyf....

PHIETJE.

Myn hemel! zou Bruno dan gevaer loopen!...

COBEN.

Ja, liefste Phietje, zeker loopt hy gevaer, en groot gevaer!... gelooft my, gy zoudt veel, oneindig veel beter doen maer spoedig met my te trouwen, dan langer uwe gedachten met dien Bruno te breken; - ik heb huis en erf en bovendien nog een vet zwyn en eene veers op stal. Niet waer, liefste Phietje, gy zult my beminnen, gy zult myn beminnelyk huisvreuwtje worden!... gy zult zoo gelukkig zyn!....

PHIETJE.

(heeft geen acht op Cobens laetste woorden gegeven.)

En Bruno die niet komt!... waerschynlyk laet die booze nieuwe-dorpsheer hem niet uitgaen!.

COBEN. (*ter zyde.*)

Zy bepeinst zich; myne zaek is klaer.

(Bruno verschynt op den heuvel; hy houdt eenen bloemtuil in de hand.)

3de Tooneel.

Vorigen. - BRUNO.

BRUNO.

(Vlug op den heuvel.)

Nu zal myne liefste te vreden wezen!...

(ontwaert Coben, blyft pal staen.)

He!... wat zie ik!....

PHIETJE.

(Zy neemt Coben by de hand.)

Hoor, Coben, ik

moet u iets zeggen.

(Stil.)

Ik zal u een weinigje beminnen - als gy voor my eene boodschap wilt doen.

COBEN.

(Opgeruimd.)

Ja, o ja, liefde Phietje, ja, wel honderd als ge wilt; zie, myne beenen verzwakken, myne hairen schieten weêr uit, ik word spiegelnieuw jong, als ik maer hopen mag u tot huisvrouwtje te krygen!..

(maekt vreugdegebaerden.)

BRUNO.

(Gezwind den heuvel af.)

Hel en duivel! ik breek dien oude den nek!...

(by Coben, die beeft.)

O! kneukel, verrimpeld ezelsvel!... vlugt! of vrees!... ik pak u!....

(Coben loopt het tooneel rond, Bruno volgt hem; Phietje schiet voor Bruno, Coben bergt zich achter Phietje.)

PHIETJE.

(Vleijend.)

Ha, Bruno, wat lieve bloemen! wat frisschen ruiker hebt gy daer meêgebragt, - dit is voor my, niet waer?

BRUNO.

He! voor u, voor u!.... neen, voor dien oude!.. voor dien verleider!... voor dien!...

(Hy trekt den ruiker aen stukken en werpt de bloemen op Coben, die tot aen de achter schermen gevlugt is.)

PHIETJE.

(Schreijend.)

Ho, Bruno, dat is wel boos, al die fraeije bloemen zoo weg te werpen.... En gy hadt ze voor my meêgebragt...

(Zy bergt haer aengezicht met haren voorschoot.)

COBEN. (*ter zyde.*)
Ik vlugt toch niet weg.... Ik wil hooren....

BRUNO. (*tot Pietje.*)

(Phietjens schreijende stem nabootsende.)

Het is wel boos my zoo te verraden, om met dien ouden

kneukel te vryen. -

(tot Coben.)

En gy, meisjes verleider, zult u wachten hier nog omtrent dit huis te komen! hoort gy! God beware u, zoo ik u ooit hier nog omtrent den heuvel vinde!...

PHIETJE.

(Smeekend.)

Bruno, wees toch niet zoo gram; het is immers niet gemeend; Coben zal nooit meer langs hier komen.....

BRUNO. (*barsch*.)
Neen, liefhebster van oude vryers, hy zal nooit meer langs hier komen - en ik ook niet!.... dat zal u leeren met iedereen te vryen, en met my den zot te houden!.... Nu zult gy alleen blyven, voor uwe straf, ik bemin u niet meer, - maer ik zal de wacht houden....

COBEN,

(die zich al op weg hield om des noods te vlugten komt weêr het tooneel op.)

Ha! hy bemint haer niet meer.... goed... myne hoop herleeft....

BRUNO. (*tot Coben*.)
Wat babbelt gy daer? oude knorpot!...

COBEN.

(Deinst achteruit.)

Ik zeg... ik zeg... niets..

BRUNO.

(Barsch.)

Zwyg! zwyg!... en kuisch u weg!...

(Coben vlugt tot aen den uitgang regts, en komt heimelyk weder.)

-

(Tot Phietje.)

Vaerwel, ontrouwe! verraedster!... vaerwel!...

(Hy blyft op den achtergrond.)

PHIETJE. (*regts*.)

(Zy weent luidop.)...

Nu zal hy niet meer komen,... hy bemint my niet meer!... hy zal my geene bloemen meer schenken!....

4de Tooneel.

Vorigen. - GEERTRUI, *(aen hare deur.)*

GEERTRUI.

Nº 2. Wyze: *n'ayez point de crainte.*

Wat is hier le snappen!
Dal schynt my niet pluis;
'K onlwaer
Weêr daer
Bruno voor myn huis,
Me myn nicht te klappen
Ik wil het niet meer.
Neen, neen,
Neen, neen,
Ik wil het niet meer! ..

*Quatuor zelfde wyze. (*GEERTRUI *herhaelt)*

BRUNO, (*tot Coben en Phietje.*)

Weest op uwe hoede!
Ik houd hier de wacht....
Pas op!
Pas op!
Dat ik, onverwacht,
U hier in myn woede
Nog te saêm ontwaer:
Voorwaer,
Voorwaer,
'K vermink u allegaêr!...
(*af, langs den heuvel*,)

PHIETJE. (*tot Bruno.*)

Stel u niet in woede,
Ik heb niets misdaen;
'K min u,
'K min u,
Ja, nog meer voortaen;
Stil toch uwe woede
O Bruno myn hef,
'K min u,
'K min u,
'K heb u alleen lief!

COBEN. (*ter zyde*.)

Zy zyn vol in woede,
Zoo juist moest het zyn,
'T is fyn,
'T is fyn,
Nu is Phietje myn!
Stelt u maer in woede
Grypt u by het hair.
'K ben bly,
Voor my
Dat engelken dàèr!... (*valsche uitgang regts*)

GEERTRUI. (*tot Phietje*.)

Wat! gy, jonge drille! schaem u! gy zoudt durven van liefde spreken en gy zyt nauwelyks twintig jaren oud!.. Asa! maek uweg! daer binnen! en kom niet meer uit zonder myne permissie, of ik sluit uin den kelder op!

(Phietje binnen - Geertrui ter zyde.)

Ik ben nu AL LANG twintig jaer gepasseerd en nu eerst begin ik ernstig aen het huwelyk te denken.

5de Tooneel.

GEERTRUI. - COBEN.

COBEN. (*regts af ter zyde*.)

Het is goed in troebel water te visschen; alles is nu in vollen twist: Bruno met Phietje, Geertrui met Phietje, ik met Geertrui en met Bruno. - De vyand verdeeld is half overwonnen.

GEERTRUI.

(Zy strykt hare hairen met speeksel glad, en effent de plooijen van hare kleederen.)

Ik ga eens zien of die jonge hovenier my weêr zoo vriendelyk zal wezen; hy is my altyd zoo vriendelyk die jonge hovenier.

(Ziet om, en maekt groetende bewegingen.)

He!... hy is weg!.... en

(op Coben)

die oude pezewever daer heeftzich nog geen zier bewogen! - Ha, ik ga hem eens zyne zaligheid zeggen.

COBEN.

(Ter zyde.)

Ik ben niet benauwd; ik heb myn' stok meê

(De stok staet tegen de bank regts.)

GEERTRUI.

(Gaet langzaem op Coben af met de handen op de heupen.)

Zoodan, Mynheer de vryer, dat gy het u niet schamen zoudet met myne twintig jarige nicht te trouwen!

COBEN.

(Zelfden toon.)

Zoodan, Mevrouw de vryster, dat gy het u niet schamen zoudet met den jongen hovenier te trouwen!

GEERTRUI.

(Doet geweld om te hooren.)

He!... ik geloof dat gy dubbelzinnige woorden spreekt!....

COBEN.

(Zeer luid.)

Ik zeg lat gy veel te oud en te styf zyt voor den jongen flinkschen hovenier!...

GEERTRUI.

(Met ingetoomde gramschap.)

Ik zeg, jongman van zestigjaer, dat gy zoudet moeten nieuwe beenen koopen, om op uwe trouwfeest met myne nicht te dansen!...

COBEN.

Ik zeg, jonge dochter van vyftig jaer, dat gy nieuwe ooren zoudet moeten koopen, om de zoete liefdewoorden van uwen hovenier te hooren!

GEERTRUI.

Ik zeg, Matthusalem, dat gy eene pruik zoudet moeten hebben, om uwen maneschyn te dekken!...

COBEN.

Ik zeg, gryze duif, dat gy uwen witten borstel zoudet moeten wegsteken!...

GEERTRUI.

(Spytig spottend.)

Ik wensch u proficiat met het lieve jonge bruidje, oude zotkop. - Maer de hemel helpt er u aen.

COBEN.

(Zelfden toon.)

Veel geluk en zegen met den jongen hovenier, - die u niet eens bezien wil.

GEERTRUI.

(Uitschietend.)

My niet bezien wil!.. hy is my altyd vriendelyk! zeer vriendelyk!...

(Spottend.)

En het moge u spyten of te niet, ik zal met Bruno trouwen, - ik ben dood verliefd op hem!...

COBEN.

En ik zal met Phietje trouwen! - ik ben dood verliefd op haer!...

GEERTRUI.

Gy zult met Phietje niet trouwen!...

COBEN.

Gy zult met Bruno niet trouwen!...

GEERTRUI.

Asa, gek der gekken! het is nu vyf en twintig jaer dat gy met myden spot dryft, zou het nu allengskens genoeg zyn?....

COBEN.

Asa, serpent der serpenten! het is nu vyf en twintig jaer dat gy my den duivel aendoet, zou het nu allengskens genoeg zyn!....

GEERTRUI.

Ik zal u nog den duivel aendoen!

COBEN.

Ik zal nog met u den spot dryven!

GEERTRUI.

Ik zal u het water doen krygen van verdriet!...

COBEN.

Ik zal a doen bersten van jaloesie!...

GEERTRUI.

N° 3. Wyze: *On dit que je suis sans malice.*

Ik zal door listen en door lagen,
Voor uwe straf, ter dood u plagen!

COBEN.

Loop naer den bliksem, oude jicht,
Ik trouw met uwe lieve nicht!

GEERTRUI.

O neen, zy komt niet meer naer buiten,
Ik zal z' in mynen kelder sluiten.

COBEN.

Haer zal van u geen leed geschiên,
Of met myn stok zat ik het zien!..

TE SAMEN.

GEERTRUI.

Gy zoudt er dan ook niets naer vragen,
Om my met uwen stok te slagen!
Pas op! als gy tot myne nicht,
Nog eens de minste stappen rigt!...

COBEN.

Gy zoudt door listen en door lagen.
Tot myne straf ter dood my plagen!
Loop naer den bliksem, oude jicht!
Ik trouw met uwe lieve nicht.
(*Herhaling te samen.*)

GEERTRUI.

Ik ga myne nicht in den kelder opsluiten.

COBEN.

(Neemt zyn stok.)

Ha, wacht u wel!

(ter zyde)

ik sla haer de beenen af!...

GEERTRUI.

Help! help!..

(in de deur.)

brigand! vrouwenslager!.... he! foei!....

(af.)

COBEN (*alleen*)

Ho, dat serpent!... die hiëna!.. ik heb wel gedaen er vyf en twintig jaren lang meê te vryen, zonder er eens meê te trouwen! Ik vraeg het - om gods wil - wat zou een huishouden met zoo een wyf op den muer loopen, en de man!... de man! de sukkelaer van den man zou dansen, gelyk een notenkrakerken, zonder ooit te mogen rusten! - Wacht, nu ga ik eens naer 't kasteel om Bruno wat zeem aen den baerd te stryken, om hem wys te maken dat Phietje helsch gram op hem is, omdat hy my de bloemen naer het hoofd heeft gesmeten, en om hem te zeggen dat Geertrui by alle duivels niet meer wil dat hy met hare nichte vrye.

(Hy wil den heuvel op, ziet den Magister en den Graef aenkomen blyft aen den voet des heuvels staen.)

6de Tooneel.

DE GRAEF - DE MAGISTER (regts op.) COBEN. (op den achtergrond.)

DE MAGISTER. (*spreekt op rym.*)

Mynheer de Graef, naer allen schyn,
Moet dit de woning zyn,
Van 't meisje dat gy wenscht te spreken;
't Is 't liefste kind uit deze streken.

DE GBAEF.

Zoo, Magister, zy is schoon, zy is bevallig...?

DE MAGISTER.

Myn zicht is oud, 't kan my bedriegen,
Maer 'k mag u zeggen, zonder liegen,
Dat Phietje is schoon en hupsch van leest,
Zy is by my ter school geweest:
Zy kan wel op 't geschrift niet lezen,
Maer toch zult gy van haer te vreden wezen..
Want dat belet het minnen niet
Mids men er zoovelen ziet,...

DE GRAEF.

(Afbrekend.)

Magister, gy begrypt myne bedoe-

lingen niet; myn overledene broeder heeft dit meisje myner weldadigheid aenbevolen; zy is wees, en zyn uiterste wil is dat ik haer bescherme, dat ik voor haer zorge...

DE MAGISTER.

Haer Moeder is *at patris*,
Maer wie haer vader is....?
Ligt is hy dood - of nog in leven...
Dit is tot heden een geheim gebleven..

DE GRAEF.

Haer vader is ook dood; ik ben er zeker van. Nu, 't zy u voldoende te weten dat ik dit meisjen onder myne bescherming neem. Als zy eenen man zal verkozen hebben, zal ik haer eenen bruidschat geven. Geen woord daerover, aen niemand, hoort gy, of ik laet u aen de galg knoopen.

DE MAGISTER. (*ter zyde.*)

Dat heeft zyn broeder my wel duizend mael beloofd,
En 'k sta hier nog, - God zy geloofd!...

DE GRAFF.

Ik moet het meisjen alleen spreken; ga nu naer het kasteel terug en wacht myne bevelen af. Ik wil myne komst alhier door feestelykheden in het geheugen myner landlieden prenten, en ik zal uwe hulp noodig hebben; ga!

DE MAGISTER, (*nedrig groetend.*)

Gebied, Mynheer de Graef,
Ik ben uw nedrige slaef,
Ten uwen dienst by nacht of dag,
Voor alles wat uw Edelheid behagen mag
(*Buigíngen, af regts.*)

DE GRAEF. (alleen.

Men beweert dat het jonge meisje verliefd is op den hovenier; dit ware zoo slecht niet, ik kon hun het neêrhof van het kasteel afstaen, daer zouden zy goed hun brood winnen en gelukkig zyn; zoo ware de uiterste wil myns broeders voldaen. Het

meisjen is lief en bevallig, nu, hy heeft gelyk gehad zyn kind niet te vergeten; ik zal haer gelukkig maken, met haer den geliefden haers harten tot man te schenken en hun een schoon bestaen te verzekeren. - Daer komt zy juist uit.

(De graef gaet naer den achtergrond.)

PHIETJE. (*ter zyde.*)

Myne tante is als van den duivel bezeten; zy ronkt en grolt als eene razende kat, wat mag er gebeurd zyn? En wat zou Bruno nu over my denken!

(De graef luistert.)

Ik ben toch ook zoo bot ten zynen opzichte geweest! en hy heeft my by Coben vinden staen!.. Maer, moet die oude leelykaerd dan ook altyd hier komen, als Bruno....! Nu, ik zal Bruno om vergeving smeeken en hem beloven nooit meer met den ouden Coben te zullen spreken, dan zal hy my toch nog wel beminnen; dan zal hy my toch nog wel bloemen brengen!

N° 4. Wyze: *van Aristippe.*

O ja, ik voel myn hart van liefd' ontvlammen;
Ik voel dat 'k nooit Bruno vergeten zal;
En mogt hy ook soms al eens vergrammen,
Van harte graeg, vergeef, vergeef 'k 't hem al!
Hy kan zoo lief en lodlyk my beloeren,
Myn harte doen herleven van geneugt,
My door zyn min, als tot den Hemel voeren!
Ja by Bruno, geniet ik ware vreugd!.. (Bis.)

(Zy keert zich om, bemerkt den graef.)

Hoï!... een Heer!...

(Zy wil binnen.)

DE GRAEF.

Blyf, lief meisje, ik bid u, wees van my niet verlegen...

PHIETJE.

(Groetend.)

Mynheer!...

DE GRAEF.

Woont gy hier zoo alleen, braef meisje?

PHIETJE

Met myne tante Geertrui, om u te dienen, Mynheer.

DE GBAEF.

(Ter zyde.)

Juist de trekken myns broeders. -

(tot Phietje.)

Zoo, met uwe tante Geertrui, en vermaekt gy u wel, zyt gy gelukkig hier op het dorp?

PHIETJE.

(Een weinig aerzelend.)

Ja, toch wel, Mynkeer, toch wel...

DE GRAEF.

Gy hebt welligt al eenen geliefden om des zondags naer de dansfeesten te gaen?

PHIETJE.

(Blozend.)

Mynheer spot met my...

DE GRAEF.

Gansch niet. Nu, zeg, ik wed dat gy er eenen hebt, en dat nog wel den knapsten van het dorp.

PHIETJE.

(Zeer verlegen.)

O neen... neen... Mynheer,... myne tante Geertrui zegt dat ik nog veel, zeer veel te jong ben, om.....

DE GRAEF.

Ha, uwe tante Geertrui zegt dat gy nog veel zeer veel te jong zyt.... en gy, gy gelooft dat gy al oud, al zeer oud genoeg zyt om eenen flinkschen vryer te hebben.

PHIETJE.

O neen, Mynheer, neen... ik ben nog maer twintig jaren.

DE GRAEF.

Welnu, Bruno, de hovenier van het kasteel, is ook twintig jaren, zoudt gy dien niet willen?

PHIETJE

Ho, Mynheer, dat is niet braef van u, gy hebt geluisterd als ik daer zoo even met my zelven sprak.

DE GRAEF.

Er is geen zierken kwaed in, lief Sophieken; gy moogt Bruno wel beminnen; het is geene slechte keuze, Bruno is een goede hovenier, en gy zyt een braef meisje...

PHIETJE.

Ja, Mynheer, gy zegt het wel... maer... maer, ik moet niet hopen...

DE GRAEF.

Wat moet gy niet hopen?

PHIETJE.

Dat Bruno my ooit willen zou...

DE GRAEF.

Hy zal zeer te vreden zyn met u te mogeo trouwen.

PHIETJE.

Ik bezit niets, Mynheer, ik ben eene arme wees, en myne tante Geertrui heeft een huis en eene kleine boerdery, ziet ge wel, Mynheer....

DE GRAEF (*ter zyde*).

Ha, ik begryp... de oude tante is de medevryster der nichte... en de jonge lieden verlangen niets beters dan zich te vereenigen; nu, dit zal ons van daeg nog een feest verschaffen; zy zal met Bruno trouwen.

(Hy neemt papier en potlood uit zynen zak.)

PHIETJE. (*ter zyde.*)

Daer klapt hy nu alleen!... wat gaet hy doen? Ho zoo dit de nieuwe Dorpsheer eens ware, en Coben zegt dat hy zoo boos is!... myn God! en ik heb hem van Bruno gesproken!....

DE GRAEF (*schryft*).
Sophietje, kunt gy lezen?

PHIETJE.
Op het geschrift niet, Mynheer,... by den Magister leert men niets anders dan in den almanak lezen en spreekwoorden opzeggen.

DE GRAEF.
Zoo, -

(ter zyde)

dat zal juist passen; ik zal haer dit briefjen meêgeven opdat de Magister ze erkenne; hy kan dan reeds de copy van den akt gereed schryven; verders zal ik hem bevelen de dorpsjeugd tegen dezen namiddag byeen te roepen en alles tot het feest gereed te maken. - Ik wil my hier ten minste doen beminnen zooals myn broeder hier bemind werd.

(Hy vouwt het briefjen.)

PHIETJE (*ter zyde*).
Het is wel zeker de Dorpsheer! wat mag hy daer geschreven hebben!... ho! het is vast om myne verkeering met Bruno te verbreken... ha, ik ben verloren!...

DE GRAEF.
Nu, Sophietje, gaet gy voor my eene boodschap doen naer het kasteel.

PHIETJE.

(Verlegen.)

Naer het kasteel!.. Mynheer!..

DE GRAEF.
Wel ja, naer het kasteel... gy schynt verlegen om naer het kasteel te gaen.

PHIETJE.
Zoudt gy... Mynheer... zoudt gy... de nieuwe Dorpsheer zyn?

DE GRAEF.
Neen, lief kind, ik ben de dorpsheer niet; ik ben een vriend, een goede vriend van den Graef, ik heb

op het kasteel iets vergeten; ga, draeg dit briefjen... en ik zal voor u zorgen....

PHIETJE.

Ja, Mynheer, maer... ik ga eerst mynen besten halsdoek aendoen - om naer het kasteel te gaen.

(Zy wil binnen.)

DE GRAEF.

Het is niet noodig, lief meisje, het kasteel is, langs den binnenweg, maer een kwaert uers van hier, en gy zyt immers zoo schoon genoeg.

PHIETJE.

Och neen, Mynheer,...

(zy draeit zich eens om)

ik heb maer myne weekkleederen aen... en om naer het kasteel te gaen...

DE GRAEF.

En om naer het kasteel te gaen...?

PHIETJE.

Kleed ik my altoos wat netter,

(gebaerden van fierheid.)

DE GRAEF.

(Lachend.)

Ha, ik begryp!... gy hoopt er Bruno te ontmoeten!.. ha, ha.. ik begryp...

PHIETJE.

O gy slimme Mynheer, gy zoudt willen dat ik u zoo maer regtuit bekenne dat ik Bruno bemin; welnu, ik zal het u nu niet bekennen...

N° 5 Wyze: *Ja, ik reken.*

Wat in 't harte,
Min of smarte,
By my zich innig sluit
Zou 'k nooit zeggen,
Of uitleggen...
De min spreekt nimmer luid.

DE GRAEF. ***Zelfde wyze.***

Wat in 't harte,
Min of smarte.
By u zich innig sluit,
Moogt gy zeggen,
My uitleggen...
Spreek maer uw hart regtuit.

TE SAMEN.
Zelfde wyze.

PHIETJE.

Wat in 't harte,
Min of smarte,
By my zich innig vindt,
Zal ik zeggen,
En uitleggen.
Aen hem die my bemint!

(*Zy groeten zich vriendelyk.*)

DE GRAEF.

Wat in 't harte,
Min of smarte,
By haer zich innig vindt,
Moet zy zeggen,
Noch uitleggen,
Ik weet wien zy bemint.

(*Phietje bintien. - De Graef af, regts.*)

8ste Tooneel.

COBEN. - daerna PHIETJE.

COBEN.

(Coben komt van achter den heuvel.)

Oef! wat zal dat beteekenen!... Ik heb niet alles goed kunnen verstaen, maer... de nieuwe Dorpsheer is op Phietje verliefd en wil haer in zyne netten krygen... Dat is de zaek, of de duivel houdt de kaers!.. maer. wacht Coben is ook vyftien jaer, en is te Brussel geweest zoo wel als Mr de Graef; fyn tegen fyn, en de Graef zal my het gras van onder de voeten niet snyden om zyn lief te maken van haer, die myne vrouw

moet worden. Ik zal het briefjen zien en de byeenkomst verhinderen; en, al ware die Dorpsheer duizend mael Graef van Diezedelle, de keure van Braband geeft aen my zoo veel regt als aen hem-om meisjes te beminnen; neen hy zalmy Phietje niet ontfutselen.

- Daer is zy; zy houdt het geheimzinnige briefjen in hare hand.

PHIETJE.

(Zonder Coben te bemerken.)

Ho, ik zal Bruno wel ergens zien, ik zal eens goed rondkyken in den hof, en ik zal hem verschooning vragen over myn gedrag van dezen morgend; het is waer ook, Bruno heeft gelyk, wat heb ik altyd met dien Coben, met dien ouden vryer van myne tante, te maken! zie, al stonde hy daer voor my, ik spreek hem niet meer aen.

(Zy keert zich om, om den heuvet op te toopen en staet vtak voor Coben.)

COBEN.

Zeg, lieve Phietje, waer loopt gy heen? Gy schynt zoo haestig?...

PHIETJE.

Dat raekt u niet! ik wil u niet meer aenspreken! Ik wil niet dat gy hier nog voor de deur komt! hoort gy! ik wil u niet beminnen! ik veracht u! ik spot met u!... ik lach u vierkant uit!...

COBEN.

Wat draegt gy daer in uwe hand, Phietje?

PHIETJE.

Een bevel om u te doen ophangen, zoo gy my nog met uwe tegenwoordigheid plaegt...

COBEN.

Het is een briefje van dien heer, die daereven met sprak.

PHIETJE.

Welnu, ja, 't is een briefje dat ik voor dien heer, den vriend des nieuwen Dorpsheers, naer het kasteel moet dragen; laet my nu gaen.

COBEN.

Weet gy wel wat er op dit briefje staet?

PHIETJE.

Neen, maer het is ook niet noodig: die heer is zoo braef, zoo vriendelyk... nu, ik loop om myne boodschap te verrigten...

COBEN.

(Haer terughoudende.)

Laet my het briefjen zien, ik zal u zeggen wat er op staet.

PHIETJE.

Ha, ziet eens den nieuwsgierige! laet hem het briefjen eens zien... ha.. ha.. ha....

COBEN.

Ik wil het zien!

(Hy poogt het briefjen uit Phietjens linker hand te rukken; zy keert zich vlug om en geeft hem met de regier hand eene oorveeg.)

PHIETJE.

Ha, gy gript zoo.

(Zy bootst Coben na)

maer ik doe zoo.

(Zy gebaert hem nog eenen kaekslag te geven.)

Pas op, Coben, pas op, - gy zyt wel stout!...

(Zy gaet naer den achtergrond.

COBEN.

(Plegtig.)

Ga, jong en onnoozel schepsel, ga, gy loopt in uw verderf!.. God beware u!...

PHIETJE.

He!...

COBEN.

Er staet op dit briefjen, dat men u....

PHIETJE.

(Ontroerd.)

Dat men my....!

COBEN.

Ja,...dat gy verloren! dat gy geschandvlekt zyt!.. Hebt gy nooit gehoord dat ryke Heeren jonge meisjens op hunne kasteelen lokken om ze te bederven! om ze tot hunne speelpoppen te maken?...

PHIETJE. (*ter zyde.*)

(Verlegen.)

Myn God! Ja, ik herinner my..... myne moeder heeft my meermaels gezegd: wacht u van de vleijeryen der ryke Heeren.

(Zy komt op het voortooneel, en wil het briefje lezen.)

Och Hemel! kon ik nu maer dit geschrift lezen... laet zien. my dunkt dat myn naem hier op staet:

(spellend)

P.H.I.E.T.J.E. God! ja, dit is myn naem! myn naem staet er op!.. laet zien, verder: R.T.I.S. oh! ik kan er niet uit!... wat nu gedaen!... Coben zal het lezen... zoo loop ik toch geen gevaer... -

(tot Coben.)

Daer, Coben, gy moogt het briefjen lezen; nu, lees het maer, zeg my juist wat er op geschreven staet.

COBEN.

(Gaet ter zyde.)

Nog voor geene pint genever! ga, ga maer naer het kasteel, ga maer, jong meisjen, gy zult zien wat er van u geworden zal.... men zal u opsluiten, men zal u... ga maer! ga maer!

PHIETJE.

O, Coben, als 't u belieft, toe, lees eens wat er op staet: gy zyt zoo braef, Coben, gy wilt niet dat ik gevaer loope!... gy wilt niet dat ik...

COBEN.

Op ééne voorwaerde red ik u.

PHIETJE.

De welke?

COBEN.

Dat gy my beminnen zult, liefste Phietje.

PHIETJE.

Ja, een beetje.

COBEN.

Geef my dan een zoentjen op rekening.

(Hy steekt zyn aengezicht vooruit.)

PHIETJE. (*ter zyde.*)

(Terugdeinzend.)

Foei!... wat is hy leelyk!

COBEN.

Gy wilt niet?

PHIETJE.

(Ziet naer zyne hand.)

Ja, op uwe hand.

COBEN.

En waerom niet op myne kaek, liefste, zoete Phietje, ik min u zoo teêr... toe, nu.. daer op myne kaek, beminnelyk tortelduifje...

(Hy steekt het gezicht vooruit; zy zoent hare eigene hand boven zynen schouder.)

PHIETJE.

Daer; nu zult gy 't briefje lezen, niet waer?

COBEN.

Het was er wel wat bezyden, maer het doet my toch zoo veel plezier, het eerste kusje van myn aenstaende bruidje.

PHIETJE.

Asa, lees nu, luid op, dat ik het hoore...

COBEN. (*ter zyde.*)

(Verwondering.)

He! Phietje! Bruno! - ik zal de namen verwisselen!

PHIETJE.

Welnu, gy loopt er meê weg! wat babbelt gy daer zoo alleen!...

COBEN.

Ik zeg dat... ik zeg... het is niet te gelooven: ik sta verdonderd!.. maer hoor eens, liefste Phietje, maer hoor eens, het is om u te doen sterven van verdriet!...

PHIETJE.

Sterven van verdriet! my! my doen sterven van verdriet!... o lees, lees!...

COBEN.

Het is de nieuwe Dorpsheer in persoon, die u dat briefjen heeft geschreven.

PHIETJE.

De nieuwe Dorpsheer! o, myn God!... hy heeft dan gelogen!...

COBEN.

Om u des te gemakkelyker in 't net te krygen.

PHIETJE.

Maer lees, lees, dan toch; ik sterf van ongeduld!

COBEN.

Dat is nog te vroeg; gy moet eerst myn lief, myn beminnelyk, myn aenbeden vrouwtje worden...,

PHIETJE.

O, Coben, gy martelt my met aldus myn geduld te tergen...

COBEN.

Nu hoor, ik lees het wonderstuk:
Magister, - het is de Dorpsheer, die aen den Magister schryft.

PHIETJE.

Ja, ja, ik versta....

COBEN. (*herneemt.*)

‘Magister, ik wil myne komst alhier door weldaden in het geheugen myner landlieden prenten; gy, Magister -

(tot Phietje)

ziet gy

(spellend)

M.A.G.I.S.T.E.R. - gy, magister, zult trouwen met de draegster van dit briefjen, ik geef u eenen bruidschat, maek de copy van den akt maer gereed ik zalhem van daeg nog teekenen, - alles moet gauw gaen...’

PHIETJE.

(Ontsteld.)

Myn God!... ik, trouwen met den Magister!...

COBEN.

Met den

(spelt)

M.A.G.I.S.T.E.R.

PHIETJE.

Met den knarpot, met den rymelaer, met den ouden magister!...

COBEN.

(Ter zyde.)

Dat maekt effekt.

PHIETJE.

Ho, Hemel! wat zal er van my geworden!... En Bruno! Bruno voor my altyd moeten verloren!...

COBEN.

Dat plan staet u niet aen, liefste Phietje?

PHIETJE.

Ho! wat zal ik doen!... wat zal ik aenvangen!...

COBEN.

Het is heel eenvoudig, myn duifje, laet het briefje. door uwe tante Geertrui dragen; *zy* zal met den Magister trouwen, en *gy*, gy, myn engeltje, gy trouwt met my!... is dat zoo niet klaer?

PHIETJE.

Myne tante het briefje dragen?... dan is *zy* toch wel de *draegster* van het briefje... en het kontrakt zal dadelyk geteekend worden... zy zal met den Magister getrouwd zyn...

COBEN.

Juist zoo, myn duifje, en wy...

PHIETJE.

(Onderbrekend.)

Ho, Coben, wat zyt gy slim,... Ja, myne tante drage het briefje!... zy trouwe met den Magister - en ik met Bru....

COBEN. (*kapt af.*)

En gy met my, niet waer, engel der engeltjes?..

PHIETJE.

Daer zullen wy later wel over spreken. - (*ter zyde*) ik zou niet geern - nu, laet ons tante Geertrui uitroepen en haer zeggen dat Mynheer expres bevolen heeft dat *zy* het briefje drage; wy zullen niet zeggen wat er op staet; zy kan geen †. A. B. lezen en zy heeft den ouden Magister, met zynen bril, aen haer been.

(Herhaelde malen roepend aen de deur.)

Tante Geertrui!... tante Geertrui!...

COBEN. (*ter zyde.*)

O, wat hemelsch gedacht heb ik daer opgevat! - De oude trouwt met Bruno; het staet wel degelyk zoo op het briefje. Ik heb *Magister* in plaets van *Bruno* gelezen. Zoo is Phietje haren Bruno kwyt en ik schenk haer myne hand met myn huis èn erf èn vet zwyn èn veers op den hoop toe!...

PHIETJE.

(Tot Cohen.)

Zy hoort my niet; zy is zoo doof als een kanon.

COBEN.

(Stoot de deur open.)

Roep aen hare ooren dat hare hielen daveren.

(Phietje binnen.)

- Wat heerlyke dag voor my?... Geertrui gefopt! Bruno uit mynen weg! en Phietje voor my!...

(gaet regts.)

5de Tooneel.

COBEN. - PHIETJE. - GEERTRUI. GEERTRUI.

(Zonder Coben te bemerken.)

He!... wat zegt gy!... briefje... naer het kasteel....

PHIETJE. (*luid.*)

Ja, zie, van den nieuwen Dorpsheer, een briefje, dat gy naer het kasteel moet dragen.

GEERTRUI.

Hy kon het zelf wel dragen, mids hy op het kasteel woont.

PHIETJES.

Hy heeft expres bevolen dat gy het moet dragen.

GEERTRUI.

Hy loope naer de maen; ik ga naer het kasteel niet; ik kan over den berg niet en ik ware op geene uer weêrom.

COBEN.

(Aen Phietjes oor.)

Zeg dat het is om met Bruno te trouwen, dat de Graef het wil.

PHIETJE.

Gy wilt dan uw geluk niet? ik wou maer dat ik het in uwe plaets mogt dragen.

GEERTRUI.

Hoedat! myn geluk?

PHIETJE.

Er staet op dit briefje dat Mynheer de Graef eenen bruidschat aen Bruno geeft, en dat gy met Bruno trouwen moet.

(Coben houdt zich in dier voege dat Geertrui hem niet ziet.)

GEERTRUI.

(Verwonderd.)

Mynheer de Graef... een bruidschat aen Bruno... ik met Bruno trouwen!... Ei!... is het mogelyk!... Ei!... ik wist wel dat Bruno een oog op my had!.. Ei! maer trouwen! trouwen! een bruidschat! Ei! geef! geef! o geef dien schat hier!.

(Zy neemt het briefje.)

Gy zyt een braef kind.

PHIETJE.

Mynheer de Graef vroeg of ik ook trouwen wilde; ik heb hem geantwoord dat ik nog veel, zeer veel te jong was.

GEERTRUI.

Gy hebt evangelie gesproken, myn kind; kom, dat ik u in myne armen drukke!... maer neen, ik ben haestig... ik loop... ik vlieg....

N° 6. Wyze: *nu spoedig en geen tyd verkwist.*

Te Samen } Ik loop, ik vlieg naer het kasteel,
Te Samen } Het hoogst geluk valt my ten deel,
Te Samen } Ik word, door min en echte trouw,
Te Samen } Nog heden Bruno 's wetge vrouw!...

Te Samen } PHIETJE. (*tot Geertrui.*)
Te Samen } Toe loop, toe vlieg naer het kasteel,
Te Samen } Een groot geluk valt u ten deel. (*ter zyde*)
Te Samen } Zy wordt door min en valsche trouw,
Te Samen } Van daeg Magisters oude vrouw!...

Te Samen } COBEN. (*ter zyde.*)
Te Samen } Toe loop, toe vlieg naer het kasteel,
Te Samen } Een groot geluk valt *my* ten deel,
Te Samen } Sophietje wordt door min en trouw,
Te Samen } Nog heden myne wetge vrouw!...

(Algemeene herhaling.)

(Geertrui den heuvel op, Coben en Phietje lachen tot dat Geertrui verdwenen is.)

10de Tooneel.

PHIETJE (*ter zyde.*)
Straks loop ik naer het kasteel om het huwelyk van tante met den uitgedroogden Magister te zien.

COBEN. (*ter zyde.*)
Straks loop ik naer het kasteel om het huwelyk van Geertrui met Bruno te zien.

PHIETJE.

(Op den achtergrond.)

Zy slaet den grooten weg in: zy gaet eene halve uer om, zy kan den berg niet meer over.

(Voorplan links.)

Nu ga ik my eens van

kop tot teenen in myn zondagspak steken, en, als Bruno wil, maken wy ook van daeg ons huwelyks kontrakt.

(Zy wil binnen.)

COBEN.

Myn lief bruidje, nu gaen wy van daeg ook ons huwelyks kontrakt maken, he!... lief duifje!...

(Hy wil haer aengrypen.)

PHIETJE.

Ho, ho, Coben zoo driftig niet; wat! op uwe jaren!

(Zy wil binnen.)

Laet my gerust!...

(Coben wederhoudt haer.)

COBEN.

(Plaetst zich voor de deur.)

Zie, Phietje, ik wil volstrekt dat van daeg ons huwelyks kontrakt gemaekt worde... zie, myn allerliefste duifje, ik ben verliefd! verliefd! om zottigheden te doen!...

(Hy wil haer kussen, zy vlugt.)

N° 7. Wyze: *lisez vous bien?*

Laet my nu, Phietje lief,
Myn zoete hartjes dief,
U toch een kusje geven!

PHIETJE.
Dit kan volstrekt niet zyn,
Uw' kussen zyn fenyn,
'K zou voor uw' kussen beven...

COBEN.
O, enkel een!

PHIETJE.
Dan vlugt ik seffens heen;
Zoo, laet my thans met vrede..

COBEN.
Wees niet zoo boos,
Gy, die 'k tot bruid verkoos...
Ik vlugt toch met u mede!..

Gedurende den zang loopt Coben achter Phietje; op he[t] laetste vers vlugt het meisje binnen; Coben wil volgen; zy stoot hem de deur voor 't aengezicht dat hy met eene blauwe oog op het tooneel rolt. - GORDYN.

Tweede bedryf.

Het tooneel verbeelt eene opene plaets in den hof van het kasteel. Uitgangen links en regts, in den achtergrond een hekken.

Eerste tooneel.

DE MAGISTER - *daerna DE GRAEF.*

DE MAGISTER (*schryft en wandelt terwyt hy de volgende verzen opzegt.*)

God zende u den zegen,
Op uw aerdsche wegen,
Van alle kanten tegen. -
Dat kinderen, met velen,
Lieflyk om u spelen
En u teêrhartig streelen!
Lieve en echte paer,
Leeft vreugdig steeds te gaêr
Tot over d'honderd jaer!...

DE GRAEF.

(Op langs het hekken.)

Magister, ik heb de lieve, beminnelyke bruid gezien! ho, het is een engel van eenvoud en schoonheid! groote blauwe[1]) oogen....

DE MAGISTER.

(Onderbrekend.)

Ik schryf en wryf.

DE GRAEF.

Wat schryft gy?

DE MAGISTER.

Groote blauwe oogen; -
Mynheer de Graef, ik wil myn huid' betoogen
Aen het jonge lieve paer;
Ik maek een dicht, op rym, voor haer,
Wier portret gy schetst met zoo veel gunst;
Ik wil vertoonen myne dichterskunst,
Wyl ik myn huwlyksdichte sluit
Met het portret der jonge bruid.

(1) Is de actrice zwart zoo zegge men: zwarte oogen.

DE GRAEF.

Ha zoo!... Nu, zy heeft groote blauwe oogen.

(De Magister schryft op.)

Een fyn kinnetje - appelronde kaekjes - blond hair - zy is vlug als eene hinde..., met één woord, het is eene bloem van een meisje!...

DE MAGISTER.

(*Declamerend.*) God zende u de zegen
Op uw aerdsche wegen
Van alle kanten tegen...

DE GRAEF.

(Onderbrekend.)

Zoo dan, Magister, gy zult myne bevelen stiptelyk nakomen; begryp wel: ik heb my langs den binnenweg gespoed om voor te zyn; zy zal oogenblikkelyk, met het briefje dat ik haer, als kenteeken, medegegeven heb, aenkomen. Roep Bruno, en maek de kopy van het kontrakt maer op; ik schenk hun het Neêrhof in volle gebruik; noodig dan de dorpsjeugd uit; straks kom ik terug om het kontrakt te teekenen en in de algemeene vreugde te deelen!...

(Af regts.)

DE MAGISTER.
Van 't kontrakt heb ik reeds kopy,
Ik schryf den naem en ouderdom er by. -
En zoo zyn z'in den band geknapt!...
Waeruit geen duivel meer ontsnapt!...
Nu, myn dicht gauw afgemaekt
Vòòr dat het jonge paer genaekt.

(Schryft, en zegt halfluid, zyne verzen op.)

2de Tooneel.

DE MAGISTER. - BRUNO.

BRUNO.

(Komt links op uit den bloemtuin, gaet naer de bank regts, maekt een ruiker.)

N° 8 Wyze: *'t avond aen myn poortje* (student,) *of muziek van* H. Van Loo.

Ja, lieve bloem,
Der maegden roem
Gy zult myn liefje sieren;

Het is voor haer
Dat ik vergaêr
Deez' violieren.
Ik was zoo barsch haer dezen morgen,
Vast is zy heden boos op my;
Maer zy zal zien hoe 'k voor haer zorge...
En dan wordt zy weder bly!...
Met Coben spreekt zy voortaen geen woord
Haer min voor my alleen
Zoo zyn wy voor altyd wel t' accoord,
Haer min voor my alleen!...

(Herhaling der zes eerste verzen.)

DE MAGISTER.

Ziedaer Bruno; ik ga hem thans verkonden,
Wat al geluk en liefde en zegeryke stonden,
Hem hier - zoo onverwachts - te wachten staen
Met zyne lieve bruid die hem voortaen...

BRUNO.

(Herhaelt de vier laetste verzen - wegloopend links af.)

Langs achter het poortjen uit, ja ik ben er even gauw.

DE MAGISTER.

Daer loopt de kerel als een hinde weg,
Terwyl ik eventjes overleg
Hoe 'k best het hem zal laten hooren
Wat overgroot geluk hem is beschoren.

3de Tooneel.

DE MAGISTER. - COBEN.

COBEN.

(Langs het hekken - heeft geloopen dat hy zweet.)

Magister! Magister!.... (*blaest*.)

DE MAGISTER.

Wat gedruis! wat helsch gerucht,
Zeg, vriend, zaegt gy spooken in de lucht?

COBEN.

Het briefjen is stellig! Mynheer De Graef heeft gezegd dat het kontrakt seffens, seffens moet gemaekt worden! zy komt; zy komt met het briefjen; en het briefjen is stellig, en Mynheer de Graef heeft er by gevoegd dat het haestig is!.. dat het kontrakt, het feest en coetera....

(Hy droogt zyn zweet af met zyn mauw.)

DE MAGISTER.

Welnu, waertoe die spoed, dit zweet,
Voor iets dat ik reeds lange weet:
De Graef heeft my myn pligten opgelegd
En my wel duidelyk gezegd,
Dat heden 't huwlyk wordt gesloten,
Straks komen al de feestgenoten.

COBEN.

Goed, Magister, goed.... maer verlies geen tyd; *zy* gaet met het briefje komen en doe *Bruno* dan maer seffens teekenen, want, ziet ge wel, het eischt haest en spoed, - of 't mislukt nog.

DE MAGISTER.

Het schynt dat gy, met haest en spoed,
Niet alles juist ten beste doet!
Waer hebt g' uw oog nu blauw geloopen
Dat kunnen toch uw schenen niet bekoopen..
Waer kwaemt g' aen zoo een klap,
Het staet u waerlyk niet heel knap.

COBEN.

Ho, Magister, dat is een klein ongeluk, ik zal u dat wel eens vertellen... maek nu maer haest en spoed!.. -

(ter zyde)

Ik ben verheugd! ik ben verrukt!... ik ga spoedig myne huwelykskleederen aen trekken! Op een omzien ben ik terug! en Phietje is de myne! - spoed, Magister spoed!...

(Af langs het hekken.)

DE MAGISTER.

Wat heeft die oude heden in den bol
Hy heeft gewis 't verstand op hol. -

(wil schryven.)

Welnu, myn Lier, nog eenige zoete toonen
Voor 't engelenhair en appelronde koonen.

4de Tooneel.

PHIETJE. (*langs het hekken*.)

Hoe!.... myne tante is nog niet hier! die oude sukkel, met hare stramme beenen, is langs den

grooten weg omgegaen.

DE MAGITER (*zonder omzien*.)

Wie komt my in myn dichten stooren,
Hebt gy het briefje, zeg, laet hooren?

PHIETJE.

(Op den achtergrond.)

Neen, Magister, de draegster van het briefje is nog onderwege; zy zal seffens komen,

(ter zyde.)

de magister schynt haestig op zyn huwelyk.

DE MAGISTER.

Welnu, zoo laet my dan met vrê
Kom straks met d' andre meisjes meê;
Gy komt voor Bruno's trouwkontrakt te vroeg,
Als het geteekend wordt, dan hebt gy tyds genoeg.

PHIETJE.

(Verslagen.)

Bruno's trouwkontrakt! Bruno's trouwkontrakt!.... maer gy bedriegt u, Magister, het is Bruno niet die trouwt! er staet op het briefjen....

DE MAGISTER. (*steeds voor zich ziende*.)

Dit meisje heeft den duivel in het lyf
En is jaloersch van Bruno's lieve wyf.

PHIETJE.

(Ontroerd.)

Om Gods wil, Magister; zeg my waer Bruno is; ik wil hem zien, ik moet hem spreken: Bruno trouwt immers niet!... o, Magister, zeg my waer is Bruno!...

DE MAGISTER.

't Is zoo, z' is zot van jaloesie. -
(*tot Phietje,)* Hy is daer, in den tuin geloopen, zie...

(de Magister wyst links; af, gezwind.)

5de Tooneel.

MAGISTER - GEERTRUI.

GEERTRUI. (*Op langs het hekken - met het briefjen in de hand. Zy zweet en is zeer vermoeid. Zit op de bank regts.*)

God zy geloofd! ik ben er eindelyk geraekt!...

Oef! wat ben ik vermoeid!... Maer ik heb den schat! ja weldra ga ik van vreugde huppelen, als eene jongheid van drymael zeven, ik ga mynen Bruno, mynen geliefden Bruno zien!... Hy zal my in zyne armen drukken en.... my zyne beminde bruid noemen!

(Zy droogt haer zweet met haren voorschoot af; intusschen neigt de Magister zich tot haer over om te zien wie zy is.)

DE MAGISTER (*weêr op 'l voortooneel*).

Wat doet die oude kraekamandel
Van daeg langs hier op wandel?

GEERTRUI.

(Bespeurt den Magister.)

Ha, daer is de Magister, het is aen hem dat ik het briefjen afgeven moet; hy zal Bruno van myne verrassende liefdekomst verwittigen en het kontrakt opstellen.

(Naer 't voortooneel.)

DE MAGISTER (*schryvend*).

Ronde koontjes die als applen blozen;
Lipjes zacht en teêr als lenterozen.

GEERTRUI (*ter zyde*).

Ik wil eens zien wat indruk het op den Magister maken zal. Zachtjes aen; ik mag met de deur in huis niet vallen; de brave man mogte nog jaloersch wezen en Bruno de goede plaets aen myne zyde betwisten...

DE MAGISTER (*schryvend*).

Engelenhair, blond en glad,
Lyk een vrouw nooit schooner had....

GEERTRUI (*koddig groetend*).

Dag, goeden dag, magister, gy zyt al druk aen 't werk, magister...

DE MAGISTER (*gestoord*)

Zeg, wat moet u myn werken raken,
Gy zoudet beter doen u weg te maken!..

GEERTRUI.

't Zal feest zyn van daeg, Magister, gelukkig de gelukkigen die er zich mogen in verblyden!

(ter zyde)

Laten wy hem het briefje nog niet zien.

DE MAGISTER (*gram*).

Maer, oude kwakkel, laet my ongestoort,
Rol uw matten!... maek u voort!...

GEERTRUI (*luisterend*.)

Als 't u belieft, heer Magister, gy spreekt zoo stil.

(ter zyde)

Ik geloof dat hy dubbelzinnige woorden zegt.

DE MAGISTER (*zeer luid*).

Ik zeg, oude kwakkel maek u voort,
Rol uw matten!.. laet my ongestoord!...

GEERTRUI (*opschietend*).

Ha, ha! magister! gy verwyt my oude kwakkel.... oude kwakkel! my 1 de bruid!... de aenstaend bruid!...

DE MAGISTER.

Die heeft het ook al in den bol, myn God!
Al de vrouwen zyn-of worden-hier nog zot

GEERTRUI (*gebiedend*).

Schryf, Magister! schryf myn huwelykskontrakt! schryf, zeg ik u!..

DE MAGISTER.

Wat wilt ge wat ik voor u schryve?
Dat men u hier den hof uitdryve!
Ofdat men zoo een' oud suikerluit
Voor eeuwig in een zotliuis sluit!..;

GEERTRUI (*spytig lachend*).

De magister is jaloersch! de magister raest! wacht, ik ga hem doen bersten van spyt. - Magister, schryf myn huwelykskontrakt seffens! de heer Graef heeft het u bevolen!...

DE MAGISTER *(vat haer by den arm*).

Nog al, dood -verrimpelde kwee;
Kuisch u weg.... laet my met vrêe!...

GEERTRUI (*hem onder den neus lachend*).

Ha, ha, Magister! Magister! ik heb het briefje! ik heb het briefje!...

(zy toont hem het briefje)

het briefje van mynheer De Graef van Diezedelle... het briefje om met Bruno te trouwen!... met Bruno hoort gy, Magister! met geenen ouden peê, zoo als gy zyt!.. maer met den jongen, flinschen, schoonen Bruno!...

DE MAGISTER.

Het briefje.. wat! het briefje... gy?
Kom, oude!... gy dryft den spot met my!

(hy neemt het briefjen)

Hoe! dit briefje... Van den graef geschreven.
Wie duivel heeft haer dat gegeven!...

GEERTRUI.

Ziet gy nu, Magisterken, met al uw beslag, en uwe dubbelzinnige woorden! ziet gy nu dat gy myn kontrakt zult schryven! gy zyt jaloersch, he! magisterken! maer ik trouw met Bruno, met Bruno alleen, al stonden er al de magisters van de wereld over en by!...

DE MAGISTER (*ter zyde*).

Dit moet een misgreep zyn,
Nogthans de grap is fyn!
De Graef heeft willen gekken,
Nu, ik zal er eerst party uit trekken.

GEERTRUI (*luistert*).

(ter zyde)

Hy spreekt zeker weêr dubbelzinnige woorden. - Weet gy wel magister,

(handen op de heupen)

dat gy een botterik zyt!... Weel gy wel dat ik madame Bruno ben! en dat gy van madame Bruno geene dubbelzinnige woorden moet spreken!...

DE MAGISTER (*schertsend*).

Madame Bruno, met uwen huwelykschat.
'K wensch u, van harte graeg, proficiat...

(ter zyde spottend)

‘Ronde koontjes, die als applen blozen
Lipjes zacht en teêr als lente-rozen!’
't Portret is heerelyk en juist;
Het past volkomen op die oude knuist...

Emmanuel van Driessche, *De oude vryster*

‘Éngelenhair, blond en glad
Lyk een vrouw nooit schooner had.’
Dit ook past goed op dien gryzen borstel daer
Die 'k onder nare kap ontwaer... (*lacht*.)

GEERTRUI.

Die magister lacht by slecht spel; hy doet alsof hy niet jaloersch ware, en zyn hart klopt alarm van razerny.....

6de Tooneel.

Vorigen. - *BRUNO.*

BRUNO (*langs het hekken op*).

Magister, achter den berg heb ik coben ontmoet, hy heeft my gezegd dat gy met ongeduld op my wacht voor eene belangryke boodschap van den heer Graef, zeg, magister, wat is er!

GEERTRUI.

Ja, Bruno! ja, eene belangryke boodschap van den heer Graef...

(Geertrui loopt achter Bruno met open armen; Bruno ontwykt haer en geefl geen acht.)

Hy kent ons geluk nog niet; de magister zal het hein wat zachtjes aengeven; anders mogt er de goede jongen iets van krygen! Dat doet zoo een aerdig effekt het geluk!...

DE MAGISTER (*met gemaekten plegt*).

Het grootst, het hoogst geluk der aerd
Is, Bruno, u thans voorbewaerd!
Ontroer u niet by myn verklaren
Het heil mogte u het hart bewaren!
O ja de Graef heeft mild op u gedacht,
En zynen wil ten dag gebragt!
Hy schenkt u eene ryke huwelyksgift,
Daerby, ter koeling van uw jongelingsdrift,
(*Op Geertrui*.) Die allerliefste en brave vrouw!...
Omhelst malkaêr,tot blyk van trouw...!

(Hy wil Bruno in Geertrui's armen werpen; Bruno trekt zich weg en stoot den magister op Geertrui.)

BRUNO (*in geestdrift*).

Trouwen!... ik, met die oude vryster trouwen!... ho! magister, gy dryft den spot met my, en ik wil zulks niet!...

GEERTRUI (*links*).

Ik had het gevreesd; de magister heeft hem dat zoo te vlak af gezegd; de jongen is er geheel van aengedaen... myn God! hy kan nog zot worden van blydschap!...

DE MAGISTER (*biedt het briefje*).

Het is des Graven vaste wil.
Zie, dat dit briefjen uwen twyfel stil.

(Bruno leest en werpt het briefje weg; de magister raept het weêr op.)

BRUNO.

En de heer Graef heeft haer dit briefje gegeven! zy, die hartedroogster, is de draegster van dit briefje!... O myn God, myn God!... wat vang ik aen!... waer vlug ik heen!...

(hevig het tooneel op en neer.)

GEERTRUI.

Ik zal hem moeten sussen; wat toch het onverwachte geluk doet!...

(Zy volgt Bruno op de hielen.)

Bruno! myn lieve Bruno! wees kalm! kom, dat ik uwe liefde in mynen boezem blussche!... kom, dat ik u aen myn harte drukke!... dat ik u!...

(Bruno keert zich plotseling om en staet aengezicht voor aengezicht met Geertrui.)

BRUNO (*de vuisten opgeheven*).

Helgebroed! de duivels hebben u onder myne oogen gebragt!...

(naer het achterplan.)

GEERTRUI (*met open armen*).

De liefde maekt hem zinneloos!...

BRUNO (*beraden*)

Magister, zeg aen den heer Graef, dat ik my opgehangen heb! hoort gy; dat ik my opgehangen heb, liever dan met die oude vryster te trouwen. Ginds over den berg, aen den boom onder het venster van Phietje, zult gy my binnen een uer vinden hangen! vaerwel!...

(Wil af links en ontmoet Phietje

7de Tooneel.

Vorigen. - phietje.

PHIETJE (*buiten adem*).
Bruno! ha, gy zyt daer!... ik zocht u!... ik moet u spreken! ik wil....!

BRUNO (*koud*).
't Is te laet... ik ga... laet my...!

PHIETJE.
Gy trouwt dan, Bruno!... gy trouwt! maer het mag - het kan immers niet zyn! het is eene misreep!... hetbriefje...!

BRUNO.
Ik trouw niet! ik ga my ophangen!...

PHIETJE.

Nº 9. Muziek van M. Van Loo, of *si j'étais grande dame.*

Bruno, gy zoudt u hangên!
Ik sterve van verdriet....
Wat Wilt ge toch aenvangen?
Gy meent dit immers niet.
Ik moet u al verklaren,
Hetgeen er is geschied....

BRUNO.

Neen, niets kan my bedaren!
Gy kent myn lyden niet.
'K ga my liever hangen,
Dan leven in de trouw,
Voor 's Graven goed verlangen,
Met zulk een' oude vrouw!
(*Herhaling te samen.*)

PHIETJE.
Bruno!

(Zy vliegt hem aen het lyf.)

BRUNO.
Gy geeft my moed om te leven!

(Zy omhelzen elkander.)

GEERTRUI (*tot den Magister*).
Wat hebben zy zoo al uit te leggen?

DE MAGISTER (*zeer luid*).

Zy zyn in volle mingeschil
Daer Bruno haer niet trouwen wil!...

GEERTUUI.
Dat zal myne nicht leeren te willen trouwen als ze nog nauwelyks haren catechismus kent: ik zeg het haer alle dagen; zy is nog veel, zeer veel te jong!...

Achtste tooneel.

Vorigen. - *DE GRAEF.*

DE GRAEF (*regts op*).

N° 10. Wyze: *Vaudeville du Petit Courrier.*

Welnu is reeds 't kontrakt gemaekt,
Dan zullen wy maer 't huwlyk sluiten;
Want 't harte kan niet lang besluiten,
Een liefde die zoo vurig blaekt.
Nu, geeft uw min maer vrye toomen,
Verbant maer allen dwang en druk
Ja, laet de min u overstroomen,
In 't huwlyk is het waer geluk, (*bis.*)

BRUNO (*op de knie voor den Graef*).
O, heer Graef, veroordeel my niet om te trouwen met eene vrouw, die ik niet bemin of kan beminnen! Heer Graef, veroordeel my niet om te sterven!

GEERTRUI.
Hy bedankt den heer de Graef voor ons geluk.

DE GRAEF.

(Verwonderd).

Maer ik begryp u niet...Gy weigert met haer

(Phietje)

te trouwen! Gy bemint haer des niet!...

PHIETJE (*Geertrui luistert*).

Heer Graef, er is eene misgreep begaen; er stond op het briefje dat de draegster van het zelve

moest trouwen met den *Magister*! en daerom heb ik het briefje niet willen dragen...

GEERTRUI.

Er stond op het briefje dat de draegster moest trouwen met *Bruno*.... Luister naer dat jong ding niet, Heer Graef, zy is jaloersch, en nog veel, zeer veel te jong om te trouwen!

DE GRAEF.

De grap is aerdig. -

(tot Phietje)

Zeg my eens, wie heeft u wys gemaekt dat de draegster van het briefje moest trouwen met den Magister?

PHIETJE.

Coben, de koeiboer heeft het my zoo voorgelezen.

DE GRAEF (*gewoone stem.*)

(tot Geertrui).

En wie heeft u gezegd dat er op stond dat gy met Bruno moest trouwen?

GEERTRUI (*Zy neigt het oor*).

Als 't u belieft, Heer Graef?

DE GRAEF (*luid*).

Wie heeft u gezegd dat gy met Brune trouwen moest?

GEERTRUI.

Gy, Heer Graef, ik dank u van harte Heer Graef, gy hebt het zoo op myn briefje geschreven, en Coben heeft het zelve aen myne nicht voorgelezen. Ik dank u, heer Graef.

DE GRAEF.

Ha, ha! - Zoo ware tante met Bruno getrouwd en die Coben dong naer uwe

(op Phietje)

hand... ha, ha... daer ligt de knoop!... Bruno trouwt met het lieve meisje dat hy bemint, zulks is myn wil. Magister, schryf, wy gaen onmiddelyk het kontrakt teekenen.

DE MAGISTER.

Nu wordt de zake klaer,
Daer even trouwden z'allegaêr.
Ik was er ook al meê bemoeid,
Men had my d'oû maer op den nek geroeid.

BRUNO en PHIETJE.

(Buigend.)

Dank, van harte dank, o edelmoedige Graef!

GEERTRUI, (*zich tusschen den Graef en het paer stellende.*)
Gaen wy nu het kontrakt maken, M. de Graef?

DE GRAEF, (*gewoonestem.*)
Ja, gy moogt uwe toestemming in het huwelyk geven..

(Muziek.)

Negende tooneel.

Vorigen. - COBEN. - De dorpsjeugd.[1]

COBEN, (*in huwelykskleêren.*)

(Vlug langs het hekken, gevolgd van de dorpsjeugd. - Dans en zang.)

N° 11. Wyze: *de Zangzieke Kleêrmaker.*

Wy willen lustig springen,
't Is heden huwelyksfeest.
Wy willen vrolyk zingen
En dansen om het meest, (*bis*)

(De dorpsjeugd schaert zich op het achterplan).

COBEN (*tot den Magister regts.*)
Zyn ze getrouwd? - Ha, nu myne beurt met het lieve Phietje! -

(Bemerkt den Graef.)

Oef! heer Graef!

DE GRAEF (*vat Coben by den kraeg*).

1 Des noods kunnen de figuranten gemist worden; Coben dat en zinge dus alleen. -

He? zeg eens, liefhebber, wat klucht hebt gy van

daeg zoo willen spelen? Gy hebt de slimmerik willen schynen, en - gy hebt het briefje verkeerd gelezen!...

COBEN, (*op beyde knieën.*)

Vergeving! M. de Graef, vergeving! ik zal het binnen myn leven niet meer doen!

DE GRAEF.

Ik veroordeel u om, op staenden voet, met uwe oude vryster

(op Geertrui)

te trouwen.

(Hy brengt Geertrui by Cohen, wil hunne handen vereenigen; zy deinzen beide terug.

Gy wilt niet? - Dan laet ik u ophangen. Kies!

COBEN (*stamelend*)

Heer Graef... Heer Graef!...

DE GRAEF (*barsch*).

Kies! trouwen of hangen?...

COBEN.

Het ware my al verre eender, Heer Graef, en hangen zal nog eerst gedaen zyn; - hang my dan maer op....

DE GRAEF.

Uw besluit behaegt my; daerom zal ik wachten u te laten ophangen, tot dat gy het nog eens proberen zoudet, om het huwelyk van twee jonge lieden, die zich opregt beminnen, te doen mislukken.

COBEN.

N° 12. WYZE: *Du baiser au porteur*

O eedle Graef, ik dank u van harte,
Ik zeg voortaen der min vaerwel!...

GEERTRUI.

O God, ik sterf van minnesmarte!
Myn nicht bedierf myn heele spel!..

BRUNO en PHIETJE.

Ons heil kent heden geene palen,
Ontvang, o graef, onz' zielenzang!
Wy kunnen u ons min niet malen,
Maer eeuwig zy u onze dank!...

DE GRAEF (*tot het publiek*).

Twee harten aen elkander snoeren
Door liefde, en echten huwelyksband;
Ze door de vrye min vervoeren,
Tot 't hoogst geluk dat hier bestaet,
Dit is gewis geen slechte daed!
Als u ons spel voldoend' verheugde
Vier dan met ons het hoogste goed:
De reine min, de zuivre vreugde,
Die leed en pyn op aerd' verzoet!...

Herhaling van N° 11. - Dans en zang.)

GORDYN

Benoodigdheden.

Schryfgerief.
Een briefje.
Een lange gaenstok voor den Magister.
Boeren-gaenstok voor Coben.
Een bloemtuil en losse bloemen